

Vänstern i vården

FÖR RÄTTVISA OCH SOLIDARITET | NR 2 2023

Ett Östergötland för alla

Marknaden tar över sjukvården

Med besparingar, privatiseringar och privata sjukvårdsförsäkringar förändras vår sjukvård. Marknadsvården är idag ett faktum.

Sida 4–5

FOTO: JOHANNA RITVADOTTER

**John
Lapidus**

"Den privata vårdmarknaden urholkar vår gemensamma vård"

**Cornelia
Moén**

"Det är en kamp i vardagen att få tag i mina mediciner"

**Lena
Granath**

"Högerregeringen sviker sjukvården"

Vem är det som kör egentligen?

Hur många gånger har vi inte hört berättelsen om när farmor trillat och fick ligga i korridoren på akuten? Eller när brorsan skulle hämta ut sitt insulin och fick åka till tre apotek.

Detta samtidigt som borgerliga politiker fortsätter hävda att marknadsvården är bra för valfriheten. Men vi ser att det inte blir bättre för oss patienter. Däremot märker vi hur privata vårdföretag har fri tillgång till skattemedel genom den fria etableringsrätten. Det är världsunikt. Likaså att det går att köpa sig förbi vårdkön med privata sjukvårdsförsäkringar.

I välfärden är vi medborgare inte kunder, vi är de verkliga ägarna till sjukvården. Vår sjukvård byggdes på solidaritet för våra medmänniskor. Alla betalar lite var och tillsammans bygger vi en sjukvård som finns när vi, vår farmor eller vår bror behöver den.

Kom med så sätter vi stopp för marknadsvården och skapar istället en sjukvård som fungerar.

Läs mer

För en sjukvård som fungerar

Sjukvården har blivit en marknad. Men det behöver inte vara så. Med Vänsterpartiets politik för jämlikhet kan vi bygga om hälso- och sjukvården till att kunna ge vård efter behov.

FRÅGA **4**

Högerstyret i Östergötland vill spara hundratals miljoner på sjukvården nästa år. Vi frågade några Östgötar vad man kan spara på i sjukvården.

Doktor Bry
Nätläkare och entreprenör

– Det finns flera regi-
ondrivna vårdcentraler
som kan stängas. Det
viktiga är att den digi-
tala vården kan fortsätta
tjäna pengar. Cash is king!

Lydia Benson
Narkosköterska

– Att spara pengar på
vården går inte. Däre-
mot har jag hört att
direktörer och region-
råd får en bil av Region
Östergötland, det
känns som en solklar
sak att spara in på.

Jonas Söderberg
Politiker Region Östergötland

– Det är viktigt att se
över vart pengarna
går och se till att sätta
stopp för onödig admi-
nistration. Samtidigt
så behöver vården mer
pengar, verkligen inte
mindre!

Take Aanstoot
Egenföretagare

– Jag tycker att man
ska se över hur stora
staber och lednings-
grupper som behövs
och se över utomläns-
sättningen.

LEDARE

Grundbulten i välfärdssamhället

Vi måste stoppa privata sjukvårdsförsäkringar som skapar gräddfiler i sjukvården.

Om du arbetar, eller har arbetat i vården, så har det kanske hänt att du, precis som jag, irriterat dig på någon av alla dessa orealistiska sjukhus-såpor. Serier där läkare rusar in i operationssalen med civila kläder och börjar operera. Eller där patienter med livshotande skador tillfrisknar på några få dagar och –vips!– går hem friskare än någonsin. Det är inte riktigt så verkligheten ser ut.

● **Då är serien** ”This is going to hurt” något helt annat. Det är också en sjukhusserie, men den är inte sockrad. Istället är det en rå skildring av vad det innebär att jobba i en underfinansierad, marknadsutsatt hälso- och sjukvård och vilka konsekvenserna blir av för lite tid, för lite sömn och för få kollegor.

I ett avsnitt har läkaren, som vanligtvis jobbar i den offentliga vården, gått in och tagit ett pass på en privat förlossningsklinik. Det är en klinik som ser ut som ett lyxhotell och har alla tänkbara bekvämligheter men som helt saknar beredskap att hantera allvarliga komplikationer. När något allvarligt händer så skickar kliniken patienten vidare, till den offentliga sjukvården.

För en tid sedan var jag och lyssnade på John Lapidus och då kom jag att tänka på ”This is going to hurt”. John Lapidus är doktor i ekonomisk historia och forskar om privatisering och välfärdsstatens förvandling. Hans senaste bok heter ”Den sjuka debatten, bland vårdindustrins myter, lögn och nyspråk”. Boken beskriver hur svensk sjukvård förändrats och håller på att slås sönder. Hur principen om vård efter behov alltmer ersatts av ekonomiska intressen.

Sverige är på god väg mot det sjukvårdssystem som redan finns i Storbritannien och som beskrivs i ”This is going to hurt”. Där sjukvården är uppdelad i en privat och en offentlig del och där personer med pengar köper sig förbi den offentliga vården via privata gräddfiler. Där ett första besök på en privat cancerklinik snabbt kan bli ditt - om du kan betala.

Riktigt där är vi inte än i Sverige, men vi är färdigt nära. På kort tid har det vuxit fram ett parallellt system där 800 000 personer har tecknat privata sjukvårdsförsäkringar. Det är en systemhotande privatiseringstrend som pågår. Det ska vi inte acceptera.

En gemensam, offentlig vård som håller hög kvalitet och där vård ges efter behov är en grundbult i det svenska välfärdssamhället. Den är bland det bästa vi har. Låt den inte gå förlorad.

Malin Östh (V)
Ersättare Regionstyrelsen

14 miljarder

14 miljarder saknas i sjukvården under 2024. Regeringens budget är ett dråpslag mot sjukvården som nu kommer tvingas till besparingar och nedskärningar. Då är det som

vanligt sjuka och äldre som får ta smällen. Högerregeringen visar tydligt att de prioriterar skattesänkningar före välfärden.

”

De hade kunnat göra ett val och skjuta till pengar. För pengar finns det i statskassan.

**LINDA JONSSON,
REGIONRÅD FÖR VÄNSTERPARTIET**

Högerregeringen sviker sjukvården

Regeringens budget blev en rejäl kallduch för alla som hoppats på att den krisande sjukvården skulle få mer resurser. Trots att underskotten de kommande åren är historiskt höga så prioriterar regeringen skattesänkningar och RUT-avdrag före sjukvården.

● **Att vänsterpartiets** regionpolitiker är kritiska till M-SD budgeten är inte förvånande. Men det är uppenbart att många hade hoppats på mer. Sveriges kommuner och regioner (SKR), visar i sin senaste ekonomirapport att det saknas minst 20 miljarder i regionerna kommande år.

Lena Granath är regionråd för Vänsterpartiet i Kalmar län. Hon ser med stor oro på sjukvårdens situation. Regionens underskott för nästa år är 400 miljoner men regeringens tillskott täcker bara 70 av dessa.

– Regeringens politik drabbar en redan hårt ansatt sjukvård hårt. Efter flera år

Vi har en regering som prioriterar de rika före sjukvården, säger Lena Granath (v)

med pandemi och alla dess konsekvenser för vårdköer och utsliten personal hade vi verkligen behövt ett rejält tillskott, säger Lena.

Finansminister Elisabeth Svanteson har försökt framställa högerbudgeten som en satsning på välfärden. Men för sjukvården saknas det minst 14 miljarder

kronor för det kommande året. Lena ifrågasätter kraftigt hur regeringen gjort sina prioriteringar.

– Det är tydligt att vi har en regering som väljer att ta bort plastpåseskatt och höja rutavdrag för de rika istället för att se till att sjukvården får tillräckliga resurser. Nu kommer vi tvingas till besparingar i sjukvården som kommer drabba både patienter och medarbetare. Vi hade verkligen behövt en regering som står på välfärdens sida i dessa tider, säger Lena.

Tongångarna från de nordligare delarna av landet är inte mindre kritiska till regeringen. Linda Jonsson är regionråd för Vänsterpartiet. Hon säger att i Norrbotten har man haft en del resurser sparade men som nu försvinner snabbt för att täcka underskotten.

Men hon ser också andra problem med att sjukvården får så lite resurser.

– Alla pratar om den gröna omställningen och hur vi ska utveckla industrin här i bland annat Norrbotten. Men ska vi klara det så måste vi få resurser till välfärden. Vi kan inte räkna med

att människor och företag ska vilja flytta hit om vi inte kan erbjuda en välfungerande välfärd. Så när regeringen prioriterar ner resurser till sjukvården så innebär det också att de prioriterar ner utvecklingen för vår svenska industri, säger Linda.

Konsekvenserna av regeringens budget börjar redan synas runt om i landet. Flera regioner aviserar besparingar och neddragningar. Sörmland har meddelat att 700 anställda ska bort och i Östergötland ska sjukvården minska på personalkostnaderna med 6 procent utöver andra besparingar. Det är en utveckling som oroar Linda.

– Det är högerregeringens ansvar att det sparas i sjukvården. De hade kunnat göra ett val och skjuta till pengar. För pengar finns det i statskassan. Men de tycker det är viktigare att sänka skatter. Det är många som kommer drabbas av detta. Nu måste vi se till att vi är många som tar fighten med högern för att rädda sjukvården undan deras katastrofala nedskärningspolitik, avslutar Linda. ■

Den svenska sjukvårdsmodellen gick ut på att den var ett gemensamt system för alla oavsett samhällsklass.

**JOHN LAPIDUS, FORSKARE
GÖTEBORGS UNIVERSITET**

John Lapidus som forskar om hur privata sjukvårds-
att plånboken kommer spela allt större roll för vilken

Ett trettiotal personer har samlats i ABFs lokal Bergslagsgården som ligger mitt i Norrköpings historiska industrilandskap. Det är Vänsterpartiet som bjudit in till en föreläsning i det rödmålade huset vid Skvallertorget. Rakt över gatan står statyn med Kata Dahlström som höjer en knuten näve och påminner om att det var arbetarrörelsens kamp för rättvisa som byggde den svenska välfärden.

John Lapidus är forskaren som granskat hur den svenska sjukvården påverkas av en växande marknad för privata sjukvårdsförsäkringar. I sin senaste bok *Den sjuka debatten* beskrivs hur försäkringsbolagen och de privata aktörerna driver fram ett parallellt sjukvårdssystem som bygger på plånbokens tjocklek snarare än behovet av sjukvård.

– Den svenska sjukvårdsmodellen gick ut på att den var ett gemensamt system för alla oavsett samhällsklass. Man gick till samma sjukvård. Det vi nu ser är att denna modell slås sönder. Vi har idag 800 000 personer som har privata sjukvårdsförsäkringar som låter dem gå före sjukvårdsköerna. Det har skapat ett parallellt sjukvårdssystem, säger John.

I praktiken fungerar det så att privata vårdgivare tecknar avtal med både regionerna och försäkringsbolagen. Det gör att de privata vårdgivarna har dubbla uppdrag. Då resurserna, framförallt när det gäller personal, är begränsade leder det till att när de ger vård till en privatfinansierad patient så får någon i det offentliga systemet vänta.

När det växer fram parallella system så får det även andra konsekvenser, menar John. Viljan att bidra till det gemensamma samhällsbygget minskar när privilegierade grupper upplever att de får ett bättre alternativ genom privata sjukvårdsförsäkringar. Detta påverkar också inriktningen på vilken politik som förs.

– Genom att resursstarka grupper har en ventil ut ur systemet så innebär det också att det blir enklare för politiker att skära ner i sjukvården. Grupper som har dessa försäkringar drabbas då inte av försämringar och kommer därmed inte heller att protestera då det inte är de själva som drabbas, förklarar John.

Trots att sjukvården genomgår en grundläggande förändring är det svårt att få till en rak och ärlig debatt. Under de år som John arbetat med sin forskning har han försökt få igång samtal och diskus-

Den svenska sjukvårdsmodellen monteraras ner

Det svenska sjukvårdssystemet som bygger på en jämlik sjukvård där den som har störst behov ska få vård först är på väg att försvinna. Det menar forskaren John Lapidus som granskat hur privata sjukförsäkringar leder till ett parallellt system som skapar gräddfiler och urholkar den offentliga sjukvården.

Försäkringar påverkar sjukvården varnar för
n vård man kan få i framtiden.

Om vi ska få en jämlik vård i hela landet
måste marknadsvården stoppas, säger
Jessica Eek (v)

sion med både politiker och företrädare för försäkringsbranschen. Många har svarat på hans artiklar, men ofta på ett undandligande sätt.

– Det vore det mest ärliga att tala klarspråk kring dessa frågor och säga att sjukvården ska vara en vara som vilken som helst. Det är ju ett argument som man faktiskt kan föra fram om man nu tycker så. Men vad vi ser är att de privata vårdaktörerna försöker hitta på andra argument, säger John.

Han pekar på att de privata ofta försöker föra fram påståenden om att det här parallella systemet med privat sjukvård avlastar den offentliga sjukvården. I verkligheten är det ju faktiskt precis tvärt om menar John.

Sten Axelsson Fisk arbetar som läkare inom kvinnosjukvården i Region Skåne, på Lasarettet i Ystad. Där ser han konsekvenserna av denna utveckling dagligen i sitt arbete. Det gör honom frustrerad.

– Den offentliga sjukvården kan inte tävla mot de privata vårdföretagen. De har möjlighet till dubbla inkomstkällor och kan prioritera lönsamma patienter vilket gör arbetsbördan lättare. Samtidigt kan de privata betala ut helt andra löner vilket gör att de kan locka till sig personal från den offentliga vården. Så kan vi inte ha det, säger Sten.

Detta är en av förklaringarna till att det idag finns alldeles för få vårdplatser i Sverige. Pengar och personal inom sjukvården finns inte där de skulle behövas som mest, menar Sten som också lyfter fram vinstjakten i välfärden som ett stort problem.

– Konsekvensen blir en försämrad tillgång till sjukvård på grund av att skattepengar inte går till den offentliga behovsstyrda vården. Det är också ett rättviseproblem där de som kan betala för sin sjukvård går före i kön, fortsätter Sten.

Den offentliga sjukvården saknar 14 miljarder nästa år. Det är något som oroar Jessica Eek som sitter i regionstyrelsen för Vänsterpartiet i Region Östergötland.

Hon har suttit i publiken och lyssnat på Johns föreläsning i Norrköping.

Den politiska högermajoriteten i Östergötland har lagt fram förslag på omfattande neddragningar och besparingar i sjukvården. Samtidigt driver de igenom privatiseringar utan att ta hänsyn till att regionens konsekvensanalyser visar på allvarliga brister för såväl patienter som personal.

– Vi ser en politik där privatiseringar och nedskärningar ytterligare öppnar dörren för alla med privata försäkringar. Det är omöjligt att inte se sambandet mellan högerens politik och framväxten av den här marknadsvården, säger Jessica.

Högern har varit skicklig när de genomfört sitt systemskifte i sjukvården. Rätten till jämlik vård har monterats

ner utan att det skapats någon större debatt. Men det är inte för sent att rädda

sjukvården från detta menar Jessica som också arbetar som sjuksköterska på Universitetssjukhuset i Linköping. Men för att få till en förändring krävs det en stark politik som både ändrar lagstiftning och ger sjukvården mer resurser.

– Ska vi sätta stopp för marknadsvården krävs det handling. I grunden handlar det om att få bort vinstintresset från välfärden. Men vi kan också stoppa tudelningen av sjukvården genom att förhindra offentligt finansierad vård att ta emot pengar från försäkringsbolagen. På det sättet skulle vi stoppa en hel del av gräddfilerna som vi idag ser i sjukvården, säger Jessica.

Men det är inte bara i de slutna sammanträdesrummen som förändringen måste ske menar Jessica. Det krävs att fler engagerar sig och tar striden för en gemensam sjukvård. Utanför står statyn av Kata Dahlström och påminner om att välfärden byggdes av människor som gick ihop och krävde ett bättre samhälle.

– Vi får aldrig glömma att det är när vi är många som går samman och kräver rättvisa och förändring som vi verkligen kan förbättra det samhälle som vi lever i. Så min uppmaning till den som tror på att vi ska ha en sjukvård som är till för oss alla är att se till att engagera dig innan det är för sent, avslutar Jessica. ■

FOTO OCK LINDSTRÖM

Marknadsvården är skadlig för vårt samhälle menar Ibtisam Yousuf.

Ökad ojämlikhet när sjukvården i Östergötland privatiseras

Högerstyret i Region Östergötland vill se mer privatiseringar och utförsäljningar av sjukvården.

– **Detta är helt fel väg att gå och riskerar att ytterligare försämra sjukvården i Östergötland, menar Vänsterpartiets Ibtisam Yusuf.**

● **I en tid** då svensk hälso- och sjukvård står inför en rad svårigheter med brist på både resurser och personal är Moderaternas och Sverigedemokraternas enda lösning fler vårdval och mer privatisering av sjukvården. Gynekologi och samtalsterapi var de snabba med att sälja ut när de fick makten och planer finns på ytterligare privatiseringar. Vänsterpartiets ledamot i hälso- och sjukvårdsnämnden Ibtisam Yusuf är mycket kritisk till utvecklingen. Fler vårdval riskerar leda till försämringar av den offentliga sjukvården och skapar ojämlikhet.

– Det är så tydligt att högern sätter marknadsvården framför patienternas behov av en god och jämlik sjukvård. De verkar se privatiseringar som den enda lösningen på problemen.

– De har fel och deras politik skapar bara fler problem i vården, säger Ibtisam. Ibtisam jämför debatten om sjukvården med skoldebatten. Där har allt fler insett problemen med marknadsskolan och hur den drar ner kvaliteten i skolan och skapar ojämlikhet. Hon efterlyser samma diskussion kring sjukvården.

– Marknadsvården är minst lika skadlig för vårt samhälle som marknadsskolan. Men ändå fortsätter högerpartierna som om ingenting har hänt, säger Ibtisam. Den här politiken har provats tidigare och den funkar inte.

– Genom att gynna privata vårdföretag skapas klyftor som

får negativa konsekvenser för samhällets mest sårbara grupper, fortsätter Ibtisam. Att öka antalet vårdval leder till en ojämlig tillgång till vård.

– Det är en farlig väg att gå om vi vill upprätthålla principerna om vård efter behov och att alla, oavsett bakgrund, ska ha rätt till kvalitativ vård.

– När privata vårdföretag är inblandade i vården finns alltid risken att deras vinstintresse går före patienternas bästa. Vi måste vara försiktiga med att sätta vår värdefulla sjukvård i händerna på företag som i första hand drivs av ekonomiska incitament. Det är patienterna som bör vara i fokus, inte företagets vinstmarginaler.

Ibtisam Yusuf betonar att det finns andra sätt att förbättra vården i Region Östergötland. Hon vill istället se en satsning på den offentliga sjukvården, inklusive ökad finansiering och förbättrad arbetsmiljö för vårdpersonalen.

– Vi i Vänsterpartiet tror på en stark och tillgänglig offentlig sjukvård för alla, oavsett bakgrund eller ekonomisk situation, säger Ibtisam. Istället för att fragmentera vården genom att införa fler vårdval, bör vi satsa på att stärka den befintliga vården och garantera att den är av hög kvalitet och tillgänglig för alla. Det är det som kommer att gynna alla medborgare i Region Östergötland på lång sikt.

Werner Petersson

KRÖNIKA

Samma visa här som där

Att stora och etablerade institutioner inte längre klarar av att utföra sitt uppdrag är ett resultat av resursbrist och marknadsexperiment i kombination. Precis den sortens kulturpolitik som styret i Norrköping vill införa brett.

När Norrköpingsmoderaterna säger att kulturen ska vara "en tillväxtmotor", att den ska "bära sina egna kostnader" och "erbjuda en produkt som fler är beredda att betala för" så är det en kommersialisering av kulturen. En nyliberal modell där man leker affär med offentlig verksamhet.

Vi har i Sverige tre decennier av marknadsexperiment och nedskärningar bakom oss. Det får konsekvenser. Konsekvenser som går att dölja en tid, men inte hur länge som helst. Till slut krackelerar det. Marknadsskolan är ett exempel. Nationalmuseum ett annat.

Den svenska kultursynen bygger sedan decennier tillbaka på icke-kommersialisering och en fri kultur med bredd. Där kulturen ses som en central del – inte av en marknad – utan av en livskraftig demokrati. Där politikens roll är att stödja mångfald och skapa möjligheter för alla att delta.

Det är också den kultursynen som format Symfoniorkesterns verksamhet. I SONs uppdrag ingår, förutom att ge konserter för allmänheten, också att nå ut med professionell musik i hela länet och att ge barn och unga möjlighet att ta del av klassisk musik. SON bjuder t ex varje år in 20 000 förskole- och skolelever till skolkonserter, studiebesök och samarbeten. En verksamhet som formar och inspirerar och ger oräkneliga ringar på vattnet.

Kulturen är en del av samhällets infrastruktur. Det är vår uppgift att säkerställa ett fritt och levande kulturliv för alla. Den kulturskymning som pågår har vi inte råd med.

Anders Lind (V)
Regionutvecklingsnämnden

200 miljoner extra till personalen

Stora besparingar och neddragningar väntar sjukvården de kommande åren. Det är resultatet av högerens politik både nationellt och i Östergötland. Vänsterpartiet föreslår en annan väg där satsningar på personalen står i fokus.

FOTO: DC STUDIO

För att stoppa personalflykten från sjukvården krävs det satsningar på både löner och arbetsmiljö.

● **Stängda vårdplatser**, brist på sjuksköterskor och enorma kostnader för hyrpersonal är vardag i sjukvården. När ekonomi nu går mot ett underskott på över en miljard i Östergötland så måste de som styr göra ett val, säger Vänsterpartiets gruppleddare Emil Broberg när vi träffar honom på tredje våningen i regionhuset i Linköping.

– Vi har länge pekat på att sjukvården är strukturellt underfinansierad. Det har lett till dålig arbetsmiljö, stängda vårdplatser och personalflykt. Det är det som vi betalar priset för nu, säger Emil.

Enligt Sveriges kommuner och regioner (SKR) saknar sjukvården 20 miljarder nästa år. Trots det väljer regeringen att satsa småpengar på sjukvården. Det gör att regionerna hamnar i en situation där valet är att antingen skära ner kraftigt eller öka skatteintäkterna. I Sörmland har de styrande redan aviserat att 700 personer ska bort.

– Situationen i Östergötland är minst lika svår som i Sörmland. Gör vi inget åt den förda politiken här kan vi förvänta oss liknande besparingar från högerstyret här. Det ser vi som en omöjlighet, fortsätter Emil.

Vänsterpartiet har föreslagit en skattehöjning i regionen och när partiet presen-

terade sin nationella budget så innehöll den kraftiga satsningar på sjukvården. Med de resurserna skulle besparingarna kunna stoppas, menar Emil.

Men det är inte bara brist på pengar som är problemet. Under förra året valde rekordmånga sjuksköterskor att lämna sin anställning i Östergötland. De främsta skälen är låg lön och bristande arbetsmiljö.

– Det här talar sitt tydliga språk. Vi har en pågående personalflykt. Ska regionen kunna ta sig ur den negativa spiral man befinner sig i så behövs rejäla satsningar på personalen. Det är ett stort fokus på sjuksköterskor. Men vi får inte glömma andra grupper. Regionen måste bli bättre på att ta hand om all personal, säger Emil.

Vänsterpartiet lägger i sin budget nästan 200 miljoner extra på personalen. Här ingår, förutom höjda grundlöner för bristyrken, även en satsning på de ca 2000 anställda med de lägsta lönerna med ett lönepåslag med i snitt 750 kronor per månad.

– Östergötland ligger idag i botten när det gäller löner för flera yrkesgrupper. Det är helt orimligt att vi ska vara där. Vi måste se att alla medarbetare är värdefulla, säger Emil.

De grupper som berörs av Vänsterpartiets låglönesatsning är bland annat lokalvårdare, servicepersonal och undersköterskor.

Att gruppen undersköterskor lyfts fram uppskattas av Peter Noling, som är utbildad specialistundersköterska och jobbar i regionens beroendevård. Ett jobb han trivs med.

– Det är ett varierande arbete där mycket kan hända fort och man måste vara på tå, berättar Peter. Inget arbetspass är det andra likt. Att jobba med abstinensbehandling är en smal nisch som inte finns på så många ställen, det är ett trevligt arbete, säger Peter.

Trots att mycket är bra, finns det saker som kan bli bättre. Peter är oroad över personalförsörjningen och beskriver en situation som präglas av hög personalsättning och brist på kvalificerad personal.

– Man talar sällan om oss undersköterskor trots att vi är jätteviktiga i vården. Ska vi undvika samma akuta brist på undersköterskor som vi idag har på sjuksköterskor så behövs ett rejält lyft. Ett lyft i synen på det arbete som utförs, men också ett rejält lönelöft, avslutar Peter Noling.

Emil Broberg (V) gruppleddare: Vänsterpartiet säger nej till nedskärningar i sjukvården.

1215 läkemedel fattas

(Källa: Läkemedelsverket 28/8-2023)

Det är brist på flera viktiga läkemedel i Sverige, bland annat epilepsiläkemedel, antibiotika, östrogen och diabetesmedicin. Orsaken är privatiseringen av läkemedelsansvaret. Så när efterfrågan i världen är hög

och kronan låg väljer bolagen att sälja medicinerna till de länder som betalar bäst. Vänsterpartiet vill stoppa marknadsvärden och starta ett statligt läkemedelsbolag för att lösa problemet.

Effekten av privatiserade apotek

Jakten på medicin

Reinfeldt-regeringen avreglerade apoteksmarknaden år 2009. Det skulle bli fler apotek och öka tillgängligheten. 14 år senare kan vi konstatera att apoteken ligger grannar med varandra och att de vanligaste medicinerna inte finns på apoteken.

En kamp i vardagen

Cornelia Moén bor 1,5 mil utanför Sala och har flera kroniska sjukdomar. Hon fyller upp två A4-ark med de mediciner hon behöver ta och trots att Sala har tre apotek inom en radie på 500 meter har Cornelia under lång tid haft problem med att få ut sina mediciner när hon behöver dem. Numera lämnar hon in en beställningslista till apoteket och hämtar ut medicinen några dagar senare.

– När jag går in på ett apotek och ska hämta ut medicin är det alltid något som är restnoterat eller behöver beställas. Tidigare var jag tvungen att åka till apoteket flera dagar i rad, det fungerar inte när man bor så långt ifrån. Med den här rutinen är det i alla fall bara två resor, berättar Cornelia Moén.

2017 granskade DN den avreglerade apoteksmarknaden. Då hade apoteken blivit 49 procent fler men hälften av de nya apoteken hade öppnat inom en radie

Cornelia Moén får nästan aldrig ut sin utskrivna medicin och läget påverkar till och med vilken medicin som skrivs ut.

av 500 meter från ett redan existerande apotek, precis som i Sala.

Brist på medicin

Cornelia Moén har haft mediciner under en längre tid av sitt liv och anser att det har blivit värre efter avregleringen och ännu värre de senaste åren. Hon får nästan aldrig ut den medicin som är utskriven och läget påverkar till och med vilken medicin som skrivs ut.

– Jag uppfattade det som att läkaren egentligen ville skriva ut en annan medicin till mig, men eftersom han visste att den är så svår att få tag i så valde han att ge mig en behandling med en medicin som potentiellt skulle fungera sämre, berättar Cornelia Moén.

Det är inte bara Cornelia Moén som är drabbad av hur apoteksmarknaden fungerar. SVT gjorde en granskning år 2019 där det visade sig att 6 av 12 mediciner saknades på minst hälften av Sveriges apotek. För de personer som har ett flertal läkemedel innebär det en jakt på mediciner.

Vänsterpartiets lösningar

Vänsterpartiet vill att det statligt ägda Apoteket AB ska förhandla läkemedelspriser och ansvara för distributionen av läkemedel för att säkra tillgången till och pressa priserna för läkemedel. Apoteket AB borde få i uppdrag att etablera sig där det finns ett behov hos befolkningen.

Elisabeth Björk

Hallå där
Karin Rågsjö (V)
Riksdagsledamot och partiets talesperson i sjukvårdsfrågor

Är sjukvården jämlik i dag?

– Nej, det kan man inte påstå. Med ordet "valfrihet" som snuttefilt har vårdbolagen gjort sjukvården ojämlik. Stockholm, där privatiseringarna har gått längst, har 40 procent högre vårdkonsumtion än i övriga landet. Det beror inte på att stockholmarna är sjukare än andra, utan på att vårdbolagen lockar och pockar med sin marknadsföring. Det är inte längre de sjukaste som får vård först, för det genererar ingen vinst. Vården har blivit en fråga om konsumtion och maximal tillgänglighet.

Vad kan regionerna göra för att få en mer jämlik vård?

– Precis det som Region Stockholm gör nu: ta bort vårdval och ta tillbaka vård i egen regi. Man måste också vara mycket tydlig och kommunicera hur vårdbolag har missbrukat både resurser och förtroende. ■

Vill du veta mer om vänsterns politik för en jämlik sjukvård?

LÄS MER OCH SE FILMEN OM DEN MISSLYCKADE MARKNADSVÅRDEN

www.vansternivarden.se

Din sjukvård – vår business

Dr Bry är sjukvården för dig som egentligen är ganska frisk men vill ha snabba lösningar. Skattebetalarna står för notan.

Men är du sjuk på riktigt så rekommenderar vi dig att söka dig till den offentliga vården. De har kompetens för att ta hand om vård som är krånglig och svår.

Så funkar Dr BRY!

1. Boka ett möte

2. Prata med "läkare"

3. Regionen betalar

4. Vi tar ut vinsten

(001) 345 123 113

Box 112, George town, Caymanöarna

www.drby.se